

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO IR SOCIALINĖS APLINKOS DEPARTAMENTO
VIEŠOJO VALDYMO IR ATVIROS VYRIAUSYBĖS SKYRIUS

PAŽYMA

DĖL SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS STATUTO 2, 43 IR 44 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TAIS NR. 16-3511(4), TAP NR. 16-585(3))

2016-06-23 Nr. NV-2054

Vilnius

1. Projekto rengėjas. Projektą parengė Specialiųjų tyrimų tarnyba, teikia Vidaus reikalų ministerija.

2. Projekto tikslas, esmė: Projekto tikslas - nustatyti galimų prievartos rūšių (fizinės, psichinės) ir specialiųjų priemonių sąvokas, suvienodinti specialiųjų priemonių panaudojimo pagrindus, kad būtų užtikrintos prievartos priemonių (šaunamųjų ginklų) naudojimo teisėtumo sąlygos, kurios būtų analogiškos Seime priimtam Policijos įstatymo pakeitimo įstatymui ir su juo susijusiems įstatymų pakeitimams (priimtų dokumentų Nr. XII-2366–XII-2371).

3. Derinimas: Projektas suderintas su Teisingumo ministerija, patikslintas pagal ministerijų atstovų 2016 m. balandžio 26 d. pasitarime aptartas Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabas. Dėl neatsižvelgtų pastabų teikiama derinimo pažyma.

4. Dalykinio vertinimo išvada: Įstatymo projekte siūloma suvienodinti Specialiųjų tyrimų tarnybos ir vidaus reikalų srities pareigūnų prievartos, specialiųjų priemonių, šaunamojo ginklo panaudojimo teisinius pagrindus nustatančias nuostatas. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad Specialiųjų tyrimų tarnybos paskirtis, uždaviniai ir funkcijos nėra analogiškos vidaus reikalų statutinių įstaigų paskirčiai, uždaviniams ir funkcijoms, taip pat teisės aktai nenustato atvejų, kada Specialiųjų tyrimų tarnybos pareigūnai galėtų būti pasitelkiami atlikti vidaus reikalų statutinių įstaigų funkcijas, todėl manytume, kad įvertinus Specialiųjų tyrimų tarnybos vykdomos veiklos pobūdį, šis reguliavimas negali būti visiškai vienodas. Todėl nepritariame argumentams dėl neatsižvelgtos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabos dėl Projekto 2 straipsniu keičiamo 44 straipsnio 2 dalies nuostatų.

Skyriaus patarėja

Aušrina Genienė

Aušrina Genienė, tel. 8 706 63 769, el. p. ausrina.geniene@lr.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius,
tel.: (8 5) 271 7154 / 271 7178, faks. (8 5) 271 8551, el. p. bendrasisd@vrm.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188601464

2016-06-22 Nr. 1D-3966 (12)

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

DĖL SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS STATUTO 2, 43 IR 44 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija atsižvelgdama į 2016 m. balandžio 26 d. ministerijų atstovų pasitarimo rezultatus (protokolo Nr. 17), teikia svarstyti patikslintą Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos statuto 2, 43 ir 44 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – projektas) variantą.

Įstatymo projekto parengimo priežastys, tikslai, uždaviniai ir kitos nuostatos išdėstyti Įstatymo projekto aiškinamajame rašte.

Projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Kadangi teisinis reguliavimas nėra keičiamas iš esmės, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi, Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Sprendimų projektų poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo ir įgyvendinimo“, 3 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikis nevertintas.

Įstatymo projektą parengė Specialiųjų tyrimų tarnybos Administravimo valdybos (viršininkas – Rolandas Knyza, tel. (8 706) 63 302, el. p. rolandas.knyza@stt.lt) Teisės ir tarptautinio bendradarbiavimo skyrius (viršininkė – Rūta Kaziliūnaitė, tel. (8 706) 63 383, el. p. ruta.kaziliunaite@stt.lt, tiesioginis rengėjas – vyresnysis specialistas Mindaugas Guščius, tel. (8 706) 63 353, el. p. mindaugas.guscus@stt.lt).

PRIDEDAMA:

1. Įstatymo projektas, 4 lapai.
2. Lyginamasis variantas, 6 lapai.
3. Aiškinamasis raštas, 3 lapai.
4. Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.
5. Derinimo pažyma, 3 lapai.

Vidaus reikalų ministras

Tomas Žilinskas

Adomas Puidokas, (8 5) 271 8838, el. p. adomas.puidokas@vrm.lt

Mindaugas Guščius, (8 706) 63 353, el. p. mindaugas.guscus@stt.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS STATUTO 2, 43
IR 44 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO PATEIKIMO LIETUVOS
RESPUBLIKOS SEIMUI**

2016 m. d. Nr.
Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pritarti Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos statuto 2, 43 ir 44 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui ir pateikti jį Lietuvos Respublikos Seimui.
2. Atsižvelgiant į siūlomo teisinio reguliavimo aktualumą, siekiant nustatyti aiškius ir nedviprasmiškus prievartos, specialiųjų priemonių, šaunamojo ginklo panaudojimo pagrindus, kad būtų išvengta perteklinio šaunamojo ginklo ir prievartos panaudojimo atvejų, prašyti Lietuvos Respublikos Seimą įstatymo projektą svarstyti skubos tvarka.
3. Įgalinti vidaus reikalų ministrą Tomą Žilinską, jo nesant – vidaus reikalų viceministrą Artūrą Norkevičių, atstovauti Lietuvos Respublikos Vyriausybei, svarstant nurodytą įstatymo projektą Lietuvos Respublikos Seime.

Ministras Pirmininkas

Vidaus reikalų ministras

VRM Teisės departamento
direktoriaus pavaduotoja

Irina Urbonė
2016-06-20

Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų ministras

Tomas Žilinskas
2016-06-22

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲ TYRIMŲ TARNYBOS 2, 43 IR
44 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Lietuvos Respublikos Vyriausybės teiktus Lietuvos Respublikos finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos įstatymo Nr. IX-816 7, 15, 17 straipsnių, V skyriaus pavadinimo pakeitimo ir 16, 18 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo, Lietuvos Respublikos policijos rėmėjų įstatymo Nr. VIII-800 2 ir 17 straipsnių, šeštojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir 18 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo, Lietuvos Respublikos policijos įstatymo Nr. VIII-2048 2, 6, 26, 27 ir 28 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos įstatymo Nr. IX-1183 2, 12, 22, 23 straipsnių pakeitimo ir 24, 25, 26 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės sienos apsaugos tarnybos įstatymo Nr. VIII-1996 11, 2, 5, 22, 23 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos viešojo saugumo tarnybos įstatymo Nr. X-813 2, 7, 12, 14 straipsnių pakeitimo ir 13, 15 ir 16 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektus, priimtų dokumentų Nr. XII-2366–XII-2371 (toliau – Priimti dokumentai), kuriais siekiama visoms teisėsaugos institucijoms nustatyti aiškius ir nedviprasmiškus prievartos, specialiųjų priemonių, šaunamojo ginklo ir sprogmenų panaudojimo pagrindus, kad būtų išvengta perteklinio šaunamojo ginklo ir prievartos panaudojimo atvejų. Atsižvelgiant į Įstatymų projektų nuostatas, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2, 43 ir 44 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Įstatymo projektas) siekiama Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos statute (toliau – STT statutas) nustatyti galimų prievartos rūšių (fizinės, psichinės) ir specialiųjų priemonių sąvokas, suvienodinti specialiųjų priemonių panaudojimo pagrindus, kad būtų užtikrintas prievartos priemonių (šaunamųjų ginklų) naudojimo teisėtumo sąlygos, kurios būtų tokios pat kaip ir Priimtuose dokumentuose.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

STT statute specialiųjų priemonių sąvoka, psichinės, fizinės prievartos, specialiųjų priemonių ir šaunamojo ginklo panaudojimo sąlygos ir pagrindai skiriasi nuo Seimo priimtų Įstatymų projektų.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projekte siūloma suvienodinti Specialiųjų tyrimų tarnybos ir vidaus reikalų statutinį įstaigų pareigūnų prievartos, specialiųjų priemonių, šaunamojo ginklo panaudojimo teisinius pagrindus nustatančias nuostatas.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Kadangi teisinis reguliavimas nėra keičiamas iš esmės, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi, numatomo Teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Sprendimų projektų poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo ir įgyvendinimo“, 4 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikis nevertintas.

Priėmus Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projektas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymas nėra susijęs su įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtra.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą, nereikės keisti ar pripažinti netekusiais galios kitų įstatymų.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis nustatytų reikalavimų, įstatymo projekto sąvoka „prievarta“ įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projekto nuostatos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams neprieštarauja.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus įstatymą Lietuvos Respublikos Vyriausybė turės patvirtinti:

1. Pareigūnų parengimo ir sugebėjimo veikti situacijose, susijusiose su psichinės, fizinės prievartos bei šaunamojo ginklo panaudojimu, tikrinimo tvarką.

2. Specialiųjų priemonių specifikaciją ir panaudojimo tvarką.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo projekto nuostatomis įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimo ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„Prievara“, „specialiosios priemonės“, „šaunamasis ginklas“, „pareigūnai“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Atsižvelgiant į tai, jog Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Vyriausybės teiktus įstatymų projektus, priimtų dokumentų Nr. XII-2366 – XII-2371 bei atsižvelgiant į siekį nustatyti visoms teisėsaugos institucijoms aiškius ir nedviprasmiškus prievartos, specialiųjų priemonių ir šaunamojo ginklo panaudojimo pagrindus, prašome šį projektą Lietuvos Respublikos Seimo svarstyti skubos tvarka.

J. Morkūnas
2016-06-29

Projektas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS STATUTO 2, 43 ir 44 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2016 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 2 straipsnį nauja 3 dalimi ir ją išdėstyti taip:

„3. **Prievarta** – Specialiųjų tyrimų tarnybos veiklos metodas, taikomas atskleidžiant, tiriant ir užkardant nusikalstamas veikas ir administracinius nusižengimus, kai nevykdomi pareigūno teisėti reikalavimai ar nurodymai arba siekiama išvengti pavojaus. Prievarta gali būti psichinė ir fizinė.

2. Buvusią 3 dalį laikyti 4 dalimi.

3. Papildyti 2 straipsnį 5 dalimi ir ją išdėstyti taip:

„5. Kitos šio statuto 43 ir 44 straipsniuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme ir Lietuvos Respublikos policijos įstatyme.“

2 straipsnis. 43 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 43 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„43 straipsnis. Prievartos priemonės ir jų naudojimo sąlygos

1. Pareigūnas turi teisę panaudoti prievartą tik tarnybinio būtinumo atvejais ir tik tiek, kiek to reikia tarnybinėms pareigoms įvykdyti. Pareigūnas naudoti prievartą privalo adekvačiai esamoms aplinkybėms ir proporcingai esamam pavojui, atsižvelgdamas į konkrečią situaciją, teisės pažeidimo pobūdį, intensyvumą ir individualias pažeidėjo savybes. Fizinė prievarta naudojama tik tada, kai psichinė prievarta buvo neveiksminga arba kai bet koks delsimas kelia pavojų pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai.

2. Psichinę prievartą pareigūnas turi teisę panaudoti šio straipsnio 3 ir 4 dalyse arba šio statuto 44 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais.

3. Fizinę prievartą pareigūnas turi teisę panaudoti šiais atvejais:

- 1) apsisaugodamas ar apsaugodamas asmenis nuo gresiančio pavojaus gyvybei ar sveikatai;
- 2) asmenims vengiant vykdyti teisėtus pareigūnų reikalavimus ar nurodymus (siekdamas priversti asmenis paklusti), sulaikydamas asmenis (jeigu jie priešinasi);

3) atremdamas kėsiniamą į šaunamąjį ginklą, specialiąsias priemones, ryšio priemones ir siekdamas šiuos objektus susigrąžinti;

4) atremdamas statinių (įskaitant patalpas), transporto priemonių ar kito turto, teritorijų, užpuolimus arba šiuos užimtus objektus išlaisvindamas;

5) patekdamas į teritorijas, patalpas ar transporto priemones per kratą ar poėmį, arba kai turimais duomenimis juose gali slėptis asmenys, galimai padarę nusikalstamas veikas ar administracinius nusižengimus;

6) stabdydamas transporto priemonę, laivą ar orlaivį (esant tarnybiniam būtinumui);

7) užkirsdamas kelią nusikalstamoms veikoms ar administraciniams nusižengimams.

4. Pareigūnas turi teisę naudoti antrankius ir surišimo priemones:

1) prieš agresyvius ar linkusius žaloti asmenis;

2) pristatydamas į Specialiųjų tyrimų tarnybos patalpas, kitą instituciją ar įstaigą bėgti linkusius nusikalstamas veikas ar administracinius nusižengimus padariusius (galimai padariusius) asmenis, ir atlikdamas minėtų asmenų apžiūrą.

5. Pareigūnas turi teisę transporto priemone stabdyti kitą transporto priemonę ją blokuodamas. Jeigu stabdoma transporto priemonė ar joje esantys asmenys savo veiksmais kelia neišvengiamą pavojų pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai, pareigūnas turi teisę kita transporto priemone ar tam skirta specialiąja priemone stabdomą transporto priemonę taranuoti. Jeigu pareigūnas, vairuojantis transporto priemonę, blokuoja arba taranuoja kitą transporto priemonę ir dėl to kyla pavojus asmenų gyvybei ar sveikatai, po tokių veiksmų jis asmeniui turi suteikti reikalingą neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą bei imtis kitų reikalingų priemonių pavojingiems savo veiksmų padariniams pašalinti.

6. Pareigūnas kaip specialiąją priemonę turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą, iššaudamas į specialiujų priemonių specifikaciją įtrauktus užtaisus, kurių sukeliamas poveikis sukurtas nesukelti tiesioginio pavojaus nei asmens, kurio atžvilgiu naudojamas šaunamasis ginklas, nei kitų asmenų gyvybei.

7. Kai nėra neišvengiamo pavojaus pareigūnų ar kitų asmenų gyvybei ar sveikatai, specialiąsias priemones (išskyrus antrankius, asmenų sulaikymo, surišimo ar tramdymo priemones ar įrankius) naudoti draudžiama:

1) prieš asmenis, jeigu pareigūnui žinoma arba yra akivaizdu, kad jie neįgalieji;

2) prieš asmenis, turinčius neliečiamybės teisę, jeigu pareigūnui žinoma, kad asmuo tokią teisę turi;

3) prieš moteris, jeigu pareigūnui žinoma arba yra akivaizdu, kad jos nėščios;

4) prieš nepilnamečius asmenis, jeigu jų išvaizda atitinka amžių.

8. Pareigūnas, panaudojęs psichinę ar fizinę prievartą ir taip sukėlęs pavojų asmens gyvybei ar sveikatai, asmeniui turi suteikti reikalingą neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą bei imtis kitų reikalingų priemonių pavojingiems savo veiksmų padariniams pašalinti. Apie pareigūno panaudotą fizinę ar psichinę prievartą, jeigu tai lėmė asmens mirtį arba gyvybei pavojingą sveikatos sutrikdymą, nedelsiant pranešama prokurorui.

9. Pareigūnai turi būti specialiai parengti ir reguliariai tikrinami, ar jie sugeba veikti situacijose, susijusiose su psichinės ar fizinės prievartos naudojimu. Pareigūnų parengimo ir tikrinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

10. Specialiųjų priemonių specifikaciją ir panaudojimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.“

3 straipsnis. 44 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 44 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„44 straipsnis. Šaunamojo ginklo naudojimas

1. Šaunamasis ginklas gali būti panaudotas tik išimtiniais atvejais, kai tai neišvengiamai būtina ir kai psichinė ir fizinė prievarta buvo neveiksminga arba kyla neišvengiamas pavojus asmens gyvybei ar sveikatai.

2. Pareigūnas įgyvendindamas Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatyme nustatytas teises ir pareigas turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš asmenis šiais atvejais:

1) atremdamas ginkluotą įsiveržimą į Lietuvos Respublikos teritoriją;

2) atremdamas ginkluotus užsienio valstybių diplomatinį ir tarptautinių organizacijų atstovybių ir jų teritorijų, užsienio valstybių konsulinį įstaigų ir jų teritorijų bei šių institucijų vadovų rezidencijų ir jų teritorijų, Lietuvos Respublikos valstybės ar savivaldybės institucijų ar įstaigų ar jų teritorijų, strateginę ar svarbią reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ar jų teritorijų ir ypatingą strateginę reikšmę ar strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įrenginių ar jų teritorijų užpuolimus;

3) gindamasis ar gindamas kitą asmenį nuo pradėto ar tiesiogiai gresiančio pavojingo gyvybei ar sveikatai nusikalstamo kėsینimosi;

4) sulaikydamas nusikalstamą veiką galimai padariusį asmenį, jeigu kyla neišvengiamas pavojus pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai;

5) sulaikydamas transporto priemonę vairuojantį asmenį, kuris savo veiksmais kelia neišvengiamą pavojų pareigūno arba kito asmens gyvybei ar sveikatai.

3. Pareigūnas, nesukeldamas tiesioginio pavojaus asmens gyvybei ar sveikatai, turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš gyvūną, laivą, orlaivį arba transporto priemonę, jeigu kyla neišvengiamas pavojus pareigūno ar kitų asmenų gyvybei ar sveikatai.

4. Ketindamas naudoti šaunamąjį ginklą, pareigūnas privalo įspėti apie tokį ketinimą, suteikdamas asmeniui galimybę įvykdyti pareigūno teisėtus reikalavimus ar nurodymus (siekdamas priversti asmenis paklusti), išskyrus atvejus, kai delsimas kelia neišvengiamą pavojų pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai arba kai toks įspėjimas yra neįmanomas.

5. Pareigūnas, nesukeldamas pavojaus įstatymų saugomoms vertybėms, turi teisę iššauti iš šaunamojo ginklo, kai būtina duoti pavojaus signalą ar išsikviesti pagalbą.

6. Nesant neišvengiamo pavojaus pareigūno ar kitų asmenų gyvybei ar sveikatai šaunamąjį ginklą panaudoti draudžiama:

1) žmonių susibūrimo vietose, jeigu dėl to gali nukentėti pašaliniai asmenys, išskyrus šio straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais atvejais;

2) patalpose, kuriose yra sprogstamųjų medžiagų, lengvai užsidegančių medžiagų, galinčių sukelti pavojų asmens gyvybei bei sveikatai ar visuomenės saugumui.

7. Pareigūnas, panaudojęs šaunamąjį ginklą ir taip sukėlęs pavojų asmens gyvybei ar sveikatai, turi suteikti asmeniui reikalingą neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą ir imtis kitų reikalingų priemonių pavojingiems savo veiksmų padariniams pašalinti. Apie pareigūno panaudotą šaunamąjį ginklą, jei tai lėmė asmens mirtį arba sveikatos sutrikdymą, nedelsiant pranešama prokurorui.

8. Pareigūnai turi būti specialiai parengti ir reguliariai tikrinami, ar jie sugeba veikti situacijose, susijusiose su šaunamojo ginklo panaudojimu. Pareigūnų parengimo ir tikrinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

9. Šio straipsnio 1–3 dalys ir 6 dalies 1 punktas netaikomi tais atvejais, kai šaunamasis ginklas naudojamas kaip specialioji priemonė.“

4 straipsnis Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2016 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

VRM Teisės departamento
direktoriaus pavaduotoja

Irina Urbonė

Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų ministras

Tomas Zilinskas

2016-08-22

10

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS STATUTO 2, 43 ir 44 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2016 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 2 straipsnį nauja 3 dalimi ir ją išdėstyti taip:

„3. Prievarta – Specialiųjų tyrimų tarnybos veiklos metodas, taikomas atskleidžiant, tiriant ir užkardant nusikalstamas veikas ir administracinius nusižengimus, kai nevykdomi pareigūno teisėti reikalavimai ar nurodymai arba siekiama išvengti pavojaus. Prievarta gali būti psichinė ir fizinė.“

2. Buvusią 3 dalį laikyti 4 dalimi.

3. Papildyti 2 straipsnį 5 dalimi ir ją išdėstyti taip:

„5. Kitos šio statuto 43 ir 44 straipsniuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme ir Lietuvos Respublikos policijos įstatyme.“

2 straipsnis. 43 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 43 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„43 straipsnis. Prievartos priemonės ir jų naudojimo sąlygos

1. Pareigūnas teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka vykdydamas pareigas gali panaudoti prievartą. Pareigūnas turi teisę panaudoti prievartą tik tarnybinio būtinumo atvejais ir tik tiek, kiek to reikia tarnybinėms pareigoms įvykdyti. Pareigūnas naudoti prievartą privalo adekvačiai esamoms aplinkybėms ir proporcingai esamam pavojui, atsižvelgdamas į konkrečią situaciją, teisės pažeidimo pobūdį, intensyvumą ir individualias pažeidėjo savybes. Fizinė prievarta naudojama tik tada, kai psichinė prievarta buvo neveiksminga arba kai bet koks delsimas kelia pavojų pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai.

3. Psichinė prievarta suprantama kaip įspėjimas apie ketinimą naudoti fizinę prievartą, šaunamąjį ginklą. Psichinei prievartai prilyginamas specialiosios priemonės ar šaunamojo ginklo parengimas prireikus naudoti.

4. Fizinė prievarta suprantama kaip fizinės jėgos ir (arba) specialiųjų priemonių naudojimas.

~~5. Specialiosios priemonės suprantamos kaip tiesioginio pavojaus asmens gyvybei nekeliančios prievartos priemonės, kuriomis siekiama atgrasyti galimus teisės pažeidėjus, nustumti arba išsklaidyti minią, įtariamus teisės pažeidėjus sulaikyti arba pažymėti, priverstinai sustabdyti transporto priemones ar jas pažymėti, priverstinai patekti į teritorijas, patalpas ar transporto priemones, atremti neteisėtą kėsinimąsi, taip pat ardyti šiems veiksams kliudančius objektus.~~

6. Kitos šiame straipsnyje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme ir Lietuvos Respublikos sprogmenų apyvartos kontrolės įstatyme.

7. Pareigūnas turi teisę panaudoti prievartą tik esant tarnybiniam būtinumui ir tik tiek, kiek to reikia tarnybinei pareigai įvykdyti. Fizinė prievarta ir specialiosios priemonės naudojamos tik tada, kai psichinė prievarta buvo neveiksminga arba negalima.

8. 2. Psichinę prievartą pareigūnas turi teisę panaudoti šio straipsnio 9 3 ir 11 4 dalyse arba šio statuto 44 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais.

9. 3. Fizinę prievartą pareigūnas turi teisę panaudoti šiais atvejais:

1) apsisaugodamas ar apsaugodamas asmenis nuo gresiančio pavojaus gyvybei ar sveikatai;
2) asmenims vengiant vykdyti teisėtus pareigūnų reikalavimus **ar nurodymus** (siekdamas priversti asmenis paklusti), sulaikydamas **asmenis** (jeigu asmenys **jie** priešinasi);

3) atremdamas kėsinimąsi į šaunamąjį ginklą, specialiąsias priemones, ryšio priemones ir siekdamas šiuos objektus susigražinti;

4) atremdamas valstybės pareigūnų, saugomų asmenų, statinių (įskaitant patalpas), **transporto priemonių ar kito turto**, teritorijų, ~~transporto priemonių~~ užpuolimus **arba šiuos užimtus objektus išlaisvindamas**;

5) atremdamas valstybės institucijų, jų turto ar transporto priemonių užpuolimus;

6) 5) patekdamas į teritorijas, patalpas ar transporto priemones per kratą ar poėmį, taip pat, jeigu jose, **arba kai** turimais duomenimis **juose** gali slėptis asmenys, galbūt padarę **galimai padarę** nusikalstamas veikas ar administracinius teisės pažeidimus (nusižengimus) **nusižengimus**;

7) ~~chuliganiškų veiksmų, lydimų aiškaus nepaklusnumo teisėtiems pareigūnų reikalavimams, metu;~~

8) 6) stabdydamas transporto priemonę, **laivą ar orlaivį** (esant tarnybiniam būtinumui);

9) 7) užkirsdamas kelią nusikalstamoms veikoms ar administraciniams teisės pažeidimams (nusižengimams). **nusižengimams**.

10. ~~Prievartos priemonės pareigūnas naudoja adekvačiai esamoms aplinkybėms ir proporcingai esamam pavojui, atsižvelgdamas į konkrečią situaciją, teisės pažeidimo pobūdį, intensyvumą ir individualias pažeidėjo savybes. Naudodamas prievartą pareigūnas prioritetą privalo~~

teikti psichinei prievartai, išskyrus atvejus, kai bet koks delsimas kelia pavojų pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai arba psichinė prievarta buvo negalima dėl kitų priežasčių.

~~11.~~ 4. Pareigūnas turi teisę naudoti antrankius ir surišimo priemones: ~~prieš agresyvius, linkusius smurtauti ar žaloti save asmenis, taip pat bėgti linkusius asmenis, kurie įtariamai padarę administracinį teisės pažeidimą (nusižengimą) ir (ar) nusikalstamą veiką, pristatydamas juos į Specialiųjų tyrimų tarnybos patalpas, policijos įstaigą ar kitą teisės saugos instituciją, atlikdamas šių asmenų apžiūrą.~~

1) prieš agresyvius ar linkusius žalotis asmenis;

2) pristatydamas į Specialiųjų tyrimų tarnybos patalpas, kitą instituciją ar įstaigą bėgti linkusius nusikalstamas veikas ar administracinius nusižengimus padariusius (galimai padariusius) asmenis, ir atlikdamas minėtų asmenų apžiūrą.

~~12.~~ 5. Pareigūnas turi teisę transporto priemone stabdyti kitą transporto priemonę ją blokuodamas. Jeigu stabdoma transporto priemonė ar joje esantys asmenys savo veiksmais kelia neišvengiamą pavojų pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai, pareigūnas turi teisę kita transporto priemone ar tam skirta specialiąja priemone stabdomą transporto priemonę taranuoti. Jeigu pareigūnas, vairuojantis transporto priemonę, blokuoja arba taranuoja kitą transporto priemonę ir dėl to kyla pavojus asmenų gyvybei ar sveikatai, po tokių veiksmų jis **asmeniui turi suteikti reikalingą neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą bei imtis kitų reikalingų priemonių pavojingiems savo veiksmų padariniams pašalinti.**

~~13. Jeigu teisėti pareigūnų reikalavimai atidaryti patalpas ir transporto priemones nevykdomi, pareigūnai turi teisę jas atidaryti naudodami prievartą.~~

14. 6. Pareigūnas kaip specialiąją priemonę turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą, iššaudamas į specialijų priemonių sąrašą **specifikaciją** įtrauktus užtaisus, (kulkas, sviedinius arba kenksmingąsias, dirginančiąsias medžiagas), kurių mechaninis, terminis, cheminis ar kitoks sukeliamas poveikis sukurtas nesukelti tiesioginio pavojaus nei asmens, ~~prieš kurį~~ **kurio atžvilgiu** naudojamas šaunamasis ginklas, nei kitų asmenų gyvybei.

~~15.~~ 7. Jeigu **Kai** nėra neišvengiamo pavojaus pareigūnų ar kitų asmenų gyvybei ar sveikatai, specialiąsias priemones (išskyrus antrankius, **asmenų sulaikymo**, surišimo **ar tramdymo** priemones **ar įrankius**) naudoti draudžiama:

1) prieš asmenis, jeigu pareigūnui žinoma arba yra akivaizdu, kad jie neįgalieji;

2) prieš asmenis, turinčius ~~neliečiamumo~~ **neliečiamybės** teisę, jeigu pareigūnui žinoma, kad asmuo tokią teisę turi;

3) prieš moteris, jeigu pareigūnui žinoma arba yra akivaizdu, kad jos nėščios;

4) prieš nepilnamečius asmenis, jeigu jų amžius pareigūnui žinomas arba išvaizda atitinka amžių.

~~16.~~ **8. Pareigūnas, panaudojęs psichinę ar fizinę prievartą ir taip sukėles pavojų asmens gyvybei ar sveikatai, asmeniui turi suteikti reikalingą neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą bei imtis kitų reikalingų priemonių pavojingiems savo veiksmų padariniams pašalinti.** Apie pareigūno panaudotą **fizinę ar psichinę** prievartą, jeigu tai lėmė asmens mirtį arba **gyvybei pavojingą kūno sužalojimą sveikatos sutrikdymą**, nedelsiant pranešama prokurorui.

~~17. Pareigūnas, panaudojęs fizinę ar psichinę prievartą nepažeisdamas šio statuto reikalavimų ir padaręs žalą įstatymų saugomoms vertybėms, atsakomybėn netraukiamas.~~

9. Pareigūnai turi būti specialiai parengti ir reguliariai tikrinami, ar jie sugeba veikti situacijose, susijusiose su psichinės ar fizinės prievartos naudojimu. Pareigūnų parengimo ir tikrinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

10. Specialiųjų priemonių sąrašą specifikaciją ir panaudojimo tvarką nustato Specialiųjų tyrimų tarnybos direktorius Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

~~19. Šis straipsnis nereglamentuoja specialiųjų priemonių naudojimo per mokymus.“~~

3 straipsnis. 44 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 44 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„44 straipsnis. Šaunamojo ginklo naudojimas

1. Šaunamasis ginklas gali būti panaudotas tik išimtiniais atvejais, kai tai neišvengiamai būtina ir **kai psichinė ir fizinė prievarta** kitos prievartos priemonės yra **buvo neveiksminga** ~~neveiksmingos~~ arba kyla neišvengiamas pavojus asmens gyvybei ar sveikatai.

2. Pareigūnas įgyvendindamas Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatyme nustatytas teises ir pareigas turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš asmenis šiais atvejais:

1) atremdamas ginkluotą įsiveržimą į Lietuvos Respublikos teritoriją;

2) atremdamas ginkluotus valstybės pareigūnų, saugomų asmenų, statinių (įskaitant pavienes patalpas), teritorijų, transporto priemonių užpuolimus; **užsienio valstybių diplomatinių ir tarptautinių organizacijų atstovybių ir jų teritorijų, užsienio valstybių konsulinių įstaigų ir jų teritorijų bei šių institucijų vadovų rezidencijų ir jų teritorijų, Lietuvos Respublikos valstybės ar savivaldybės institucijų ar įstaigų ar jų teritorijų, strateginę ar svarbią reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ar jų teritorijų ir ypatingą strateginę reikšmę ar strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įrenginių ar jų teritorijų užpuolimus;**

3) gindamasis ar gindamas **kitą** asmenį nuo ~~netikėto~~, pradėto ar tiesiogiai gresiančio pavojingo gyvybei ar sveikatai nusikalstamo kėsینimosi;

4) sulaikydamas nusikalstamą veiką **galimai** padariusį asmenį, jeigu kyla neišvengiamas pavojus pareigūno ar kito žmogaus **asmens** gyvybei ar sveikatai;

5) sulaikydamas transporto priemonę, ~~jeigu jos vairuotojas ar kiti transporto priemonėje esantys asmenys~~ **vairuojantį asmenį, kuris** savo veiksmais kelia neišvengiamą pavojų pareigūno arba kito asmens gyvybei **ar sveikatai**.

3. Pareigūnas, **nesukeldamas tiesioginio pavojaus asmens gyvybei ar sveikatai**, turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš gyvūną, **laivą, orlaivį** arba transporto priemonę, jeigu kyla neišvengiamas pavojus pareigūno ar kitų asmenų gyvybei ar sveikatai.

4. Ketindamas naudoti šaunamąjį ginklą, pareigūnas privalo įspėti apie tokį ketinimą, suteikdamas asmeniui galimybę įvykdyti **pareigūno** teisėtus reikalavimus **ar nurodymus (siekdamas priversti asmenis paklusti)**, išskyrus atvejus, kai delsimas kelia ~~grėsmę~~ **neišvengiamą pavojų** pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai arba **kai** toks įspėjimas yra neįmanomas.

5. Pareigūnas, nesukeldamas pavojaus įstatymų saugomoms vertybėms, turi teisę iššauti iš šaunamojo ginklo, kai būtina duoti pavojaus signalą **ar** išsikviesti pagalbą.

6. ~~Jeigu nėra neišvengiamo pavojaus pareigūno ar kitų asmenų gyvybei ar sveikatai, šaunamąjį ginklą panaudoti draudžiama žmonių susibūrimo vietose, jeigu dėl to gali nukentėti pašaliniai asmenys, išskyrus tiesioginio ginkluoto kėsinimosi į saugomus asmenis ar objektus atvejus, taip pat patalpose, kuriose yra sprogstamųjų medžiagų, lengvai užsidegančių medžiagų, galinčių sukelti pavojų žmonių gyvybei ir sveikatai ar visuomenės saugumui. Nesant neišvengiamo pavojaus pareigūno ar kitų asmenų gyvybei ar sveikatai šaunamąjį ginklą panaudoti draudžiama:~~

1) žmonių susibūrimo vietose, jeigu dėl to gali nukentėti pašaliniai asmenys, išskyrus šio straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais atvejais;

2) patalpose, kuriose yra sprogstamųjų medžiagų, lengvai užsidegančių medžiagų, galinčių sukelti pavojų asmens gyvybei bei sveikatai ar visuomenės saugumui.

7. ~~Pareigūnas turi teisę parengti šaunamąjį ginklą naudoti, jeigu jis mano, kad konkrečioje situacijoje gali tekti jį panaudoti.~~

8. 7. Pareigūnas, panaudojęs šaunamąjį ginklą ir taip sukėlęs pavojų asmens gyvybei ar sveikatai, turi suteikti asmeniui reikalingą neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą ir imtis kitų reikalingų priemonių pavojingiems savo veiksmų padariniams pašalinti. Apie **pareigūno panaudotą šaunamojo ginklo panaudojimą šaunamąjį ginklą**, jeigu tai lėmė asmens mirtį arba kūno sužalojimą **sveikatos sutrikdymą**, nedelsiant pranešama prokurorui.

9. Pareigūnas, panaudojęs šaunamąjį ginklą nepažeisdamas šio statuto reikalavimų ir padaręs žalą įstatymų saugomoms vertybėms, atsakomybėn netraukiamas.

~~10.~~ 8. Pareigūnai turi būti specialiai parengti ir reguliariai tikrinami, ar jie sugeba veikti situacijose, susijusiose su šaunamojo ginklo panaudojimu. **Pareigūnų parengimo ir tikrinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.**

~~11.~~ 9. Šis straipsnis netaikomas **Šio straipsnio 1–3 dalys ir 6 dalies 1 punktas netaikomi** tais atvejais, kai šaunamasis ginklas naudojamas kaip specialioji priemonė.

~~12. Šis straipsnis nereglamentuoja šaunamojo ginklo naudojimo per mokymus.“~~

4 straipsnis Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2016 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

VRM Teisės departamento
direktoriaus pavaduotoja

Irina Urbonė

2016-06-22

Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų ministras

Tomas Žilinskas

2016-06-22

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

2016-06-28 Nr. (1.36.)JT-802
Į 2016-06-22 Nr. 1D-3966(12)

Kopija

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS STATUTO 2, 43 IR 44 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“, 78.1 papunkčio nuostatas, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos statuto 2, 43 ir 44 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto *teisinių pagrindą, tikslą, priemones, galimas pasekmes ir teisės techniką*, pastabų ir pasiūlymų neturi.

Teisingumo ministras

Juozas Bernatoniš

Sonata Gendvilaitė, (8 5) 266 2950, el. p. sonata.gendvilaite@tm.lt

Originalas nebus siunčiamas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS STATUTO
43 IR 44 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO**

(toliau – projektas)

(TAP Nr. 16-585(2), 16-586(2); TAIS Nr. 16-3511(3), 16-3514(3))

2016-04-18 Nr.NV-1154

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Atsižvelgdami į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr.1R-298 (toliau – Rekomendacijos), 40 ir 45 punktus, Projekto 1 straipsnyje keičiamo Specialiųjų tyrimų tarnybos statuto (toliau – Statutas) 43 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatas dėl Statute vartojamų sąvokų siūlome dėstyti Statuto 2 straipsnyje, kuriame apibrėžiamos visos Statute vartojamos sąvokos. Toks teisinis reguliavimas taip pat išspręs ir Projekto 1 straipsnyje keičiamo Statuto 43 straipsnyje dėstomų nuostatų eiliškumo nenuoseklumą, nes pirmiausia nurodoma, kad galima naudoti fizinę prievartą, kai psichinė prievarta neveiksminga (1 dalis), o tik po to, nustatoma, kad prievarta gali būti psichinė ir fizinė (2 dalis). Perkėlus siūlomas Statuto 43 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatas į Statuto 2 straipsnį (papildžius abėcėlės tvarka sąvoka „prievarta“ ir nurodžius kaip suprantamos kitos sąvokos), siūlome Statuto 43 straipsnio 2 dalies sakinį „prievarta gali būti psichinė ir fizinė“ (nes tai savo esme nėra sąvoka), dėstyti Statuto 43 straipsnio 1 dalyje prieš nurodant, kada gali būti naudojama fizinė prievarta.

Pažymėtina, kad visų naujų sąvokų apibrėžtys turi būti suderintos (aprobuotos) Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka (Rekomendacijų 6.5 papunktis) iki Projekto pateikimo Seimui, o ši informacija pateikta Aiškinamajame rašte dėl Projekto (9 punkte).

2. Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta Specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – Tarnyba) paskirtis – atskleisti ir tirti *korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas*, rengti ir įgyvendinti *korupcijos prevencijos priemones*, o šią paskirtį atitinka šiame įstatyme nustatyti Tarnybos uždaviniai (7 straipsnis) ir funkcijos (8 straipsnis). Apibrėžiant Projekto 1 straipsnyje keičiamo Statuto 43 straipsnio 2 dalyje sąvoką „prievarta“, nurodoma, kad prievarta Statute suprantama kaip Tarnybos veiklos metodas, kuriuo siekiama *įgyvendinti Tarnybai pavestus uždavinius*. Taigi, tiek prievarta, tiek šaunamasis ginklas gali būti naudojami Tarnybos uždavinių įgyvendinimui. Atsižvelgdami į tai, siūlome Projekte atsisakyti Tarnybai nebūdingų prievartos ir

šaunamojo ginklo panaudojimo atvejų, pavyzdžiui, Projekto 1 straipsnyje keičiamo Statuto 43 straipsnio 5 dalies 4 punkto nuostatos panaudoti fizinę prievartą atremiant statinių (įskaitant pavienes patalpas), transporto priemonių ar kito turto, teritorijų užpuolimus, šiuos užimtus objektus išlaisvinant, Projekto 2 straipsnyje keičiamo Statuto 44 straipsnio 2 dalies 1 punkto nuostatos panaudoti šaunamąjį ginklą atremiant ginkluotą įsiveržimą į Lietuvos Respublikos teritoriją, šios dalies 2 punkto nuostatos panaudoti šaunamąjį ginklą atremiant ginkluotą užsienio valstybių diplomatinį ir tarptautinių organizacijų atstovybių ir jų teritorijų, užsienio valstybių konsulinių įstaigų ir jų teritorijų bei šių institucijų vadovų rezidencijų ir jų teritorijų, Lietuvos Respublikos valstybės ar savivaldybės institucijų ar įstaigų ar jų teritorijų, strateginę ar svarbią reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ar jų teritorijų ir ypatingą strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įrenginių ar jų teritorijų užpuolimus ir kitų prievartos ir šaunamojo ginklo panaudojimo atvejų, kurie *nėra susiję su Tarnybos uždavinių įgyvendinimu*.

Pažymėtina, kad siūlymas panaudoti šaunamąjį ginklą atremiant ginkluotą įsiveržimą į Lietuvos Respublikos teritoriją pagal savo esmę susijęs su valstybės gynyba. Valstybės gynybos klausimus sprendžia specialūs įstatymai, pavyzdžiui, Karo padėties įstatymas, Ginkluotos gynybos ir pasipriešinimo agresijai įstatymas, todėl siūlytina Projekte atsisakyti šaunamojo ginklo prieš asmenis panaudojimo, atremiant ginkluotą įsiveržimą į Lietuvos Respublikos teritoriją. Kiti prievartos ir šaunamojo ginklo panaudojimo atvejai Statute galėtų būti nustatyti tik įvertinus poreikį keisti Tarnybos paskirtį, uždavinius ir funkcijas, kartu pakeitus ir atitinkamas Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo nuostatas.

Taigi, nors Projekte ir siekiama prievartos ir šaunamojo ginklo naudojimo teisinį reguliavimą suvienodinti su Seimui pateiktuose įstatymų projektuose nustatytu prievartos ir šaunamojo ginklo naudojimui, įvertinus Tarnybos vykdomos veiklos pobūdį, šis reguliavimas, mūsų nuomone, negali būti visiškai vienodas.

3. Siekiant išvengti skirtingo interpretavimo, siūlome nustatant tapačius dalykus, suvienodinti vartojamas sąvokas, pavyzdžiui, Projekto 1 straipsnyje keičiamo Statuto 43 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad prievarta taikoma kai nevykdomi *pareigūno reikalavimai ar nurodymai*, pagal šio straipsnio 5 dalies 2 punktą, fizinė prievarta gali būti panaudota vengiant vykdyti *teisėtus pareigūnų reikalavimus*, o Projekto 2 straipsnyje keičiamo Statuto 44 straipsnio 4 dalyje nurodyta galimybė įvykdyti *teisėtus reikalavimus*. Siūlome, kur kalbama apie tapačius dalykus suvienodinti ir šias sąvokas: „*esamas pavojus*“, „*gresiantis pavojus gyvybei ar sveikatai*“, „*pavojus pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai*“, „*pavojus*“, „*neišvengiamas pavojus pareigūno ar kito asmens gyvybei*“ ir kita.

Projekto 1 straipsnyje keičiamo Statuto 43 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad blokuojant ar taranuojant kitą transporto priemonę kyla pavojus asmens gyvybei ar sveikatai, po tokių veiksmų

reikia imtis *priemonių šių veiksmų padariniams* pašalinti, o pagal šio straipsnio 10 dalį – panaudojus psichinę ir fizinę prievartą ir taip sukėlus pavojų asmens gyvybei ar sveikatai, pareigūnas *turi suteikti reikalingą neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą bei imtis reikalingų priemonių pavojingiems savo veiksmų padariniams* pašalinti. Taip pat Projekto 1 straipsnyje keičiamo Statuto 10 dalyje nustatyta, kad pranešti prokurorui reikia apie *gyvybei pavojingą kūno sužalojimą*, o pagal Projekto 2 straipsnyje keičiamo Statuto 44 straipsnio 7 dalį – apie *kūno sužalojimą*. Neaišku, kodėl minėtais atvejais siūlomas skirtingas reguliavimas. Taip pat siūlome įvertinti galimybę vietoj sąvokos „kūno sužalojimas“ vartoti Baudžiamajame kodekse vartojamą „sveikatos sutrikdymo“ sąvoką (šį pasiūlymą pateikė Seimo kanceliarijos Teisės departamentas dėl Seimui pateiktų įstatymų projektų, kurių pagrindu parengtas Projektas).

4. Projekto 1 straipsniu keičiamo Statuto 43 straipsnio 5 dalies 5 ir 7 punktuose, 6 dalies 2 punkte nurodomi *administraciniai nusižengimai*. Atkreiptinas dėmesys, kad Seimui priėmus Administracinių nusižengimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo tvarkos įstatymo Nr. XII-1869 2, 3, 4, 5, 6 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymą, Administracinių nusižengimų kodekso įsigaliojimas nukeltas į 2017 m. sausio 1 d., todėl Projektą siūlome atitinkamai tikslinti. Taip pat atsižvelgdami į Projekto 1 straipsnyje keičiamo Statuto 43 straipsnio 5 dalies 5 punkte vartojamą formuluotę „padarę nusikalstamas veikas ar administracinius nusižengimus“, siūlome tikslinti (suvienodinant) šio straipsnio 6 dalies 2 punkte vartojamą formuluotę „administracinius nusižengimus ar nusikalstamas veikas“.

5. Siūlome tikslinti Projektą teisės technikos aspektais:

1) atsižvelgdami į Rekomendacijų 89.1 papunktyje pateiktą pavyzdį, siūlome Projekto 1 ir 2 straipsniuose paryškinti dėstomus Statuto 43 ir 44 straipsnių pavadinimus;

2) atsižvelgdami į Projekto 3 straipsnio turinį, po žodžio „įsigaliojimas“ siūlome įrašyti žodžius „ir įgyvendinimas“. Taip pat siūlome 1 ir 2 dalis sukeisti vietomis (atitinkamai tikslintina ir nuoroda iš vienos šio straipsnio dalies į kitą), ir vietoj formuluotės „iki šio įstatymo įsigaliojimo“ atsižvelgdami į Rekomendacijų 25 punkto nuostatą siūlome rašyti „iki 2016 m. gegužės 31 d.“.

6. Siūlome tikslinti Aiškinamąjį raštą dėl Projekto šiais aspektais:

1) siūlome suvienodinti tapačius dalykus apibūdinančias formuluotes. Siūlome pirmą kartą (šio aiškinamojo rašto 1 punkte) nurodyti pilną Projekto pavadinimą ir tik įsivedus jo trumpinį nuosekliai jį vartoti toliau. Taip pat siūlome įsivestą „Įstatymų projektų“ trumpinį vartoti vietoj kitų vartojamų formuluočių (1, 3, 13 punktai);

2) siūlytina patikslinti šio aiškinamojo rašto 5 punkte pateikiamą informaciją dėl numatomo teisinio reguliavimo poveikio neįvertinimo, nes vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276, 35 punktu, projekto rengėjai parengia projektą tik išnagrinėję esamą situaciją ir

nustatę tinkamiausią problemos sprendimo būdą, priešingu atveju, abejonių kelia šio aiškinamojo rašto 6, 7, 12 dalyse teikiama informacija ir jos pagrįstumas. Taip pat šios metodikos pavadinimas rašytinas didžiąja raide;

3) šio aiškinamojo rašto 8 punkte siūlome nurodyti, kad nereikės keisti ar pripažinti netekusiais galios *kitų įstatymų*;

4) atsižvelgiant į pirmiau pateiktas pastabas dėl terminų įvertinimo Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka, atitinkamai turi būti tikslinamas ir šio aiškinamojo rašto 9 punktas;

5) šio aiškinamojo rašto 13 punkte pateikta informacija neatitinka šio punkto pavadinimo esmės, todėl siūlome tikslinti.

1-ojo teisinės ekspertizės skyriaus vedėja

Daiva Gubistienė

Aida Gritienė, tel. 870663839, el. p. aida.gritiene@lrv.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS
LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS STATUTO 2, 43 IR 44 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO
DERINIMO PAŽYMA
(TAP Nr. 16-585(2), 16-586(2); TAIS Nr. 16-3511(3), 16-3514(3))

Eil. Nr.	Institucijos pavadinimas ir rašto numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai, kodėl į pastabas ir pasiūlymus neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies
	Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamentas 2016-04-18 Nr. NV-1154	<p>2. Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta Specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – Tarnyba) paskirtis – atskleisti ir tirti korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, rengti ir įgyvendinti korupcijos prevencijos priemonės, o šią paskirtį atitinka šiame įstatyme nustatyti Tarnybos uždaviniai (7 straipsnis) ir funkcijos (8 straipsnis). Apibrėžiant Projekto 1 straipsnyje keičiamo Statuto 43 straipsnio 2 dalyje sąvoką „prievara“, nurodoma, kad prievara Statute suprantama kaip Tarnybos veiklos metodas, kuriuo siekiama įgyvendinti Tarnybai pavestus uždavinius. Taigi, tiek prievara, tiek šaunamasis ginklas gali būti naudojami Tarnybos uždavinių įgyvendinimui. Atsižvelgdami į tai, siūlome Projekte atsisakyti Tarnybai nebūdingų prievartos ir šaunamojo ginklo panaudojimo atvejų, pavyzdžiui, Projekto 1 straipsnyje keičiamo Statuto 43 straipsnio 5 dalies 4 punkto nuostatos panaudoti fizinę prievarą atremiant statinių (įskaitant pavienes patalpas), transporto priemonių ar kito turto, teritorijų užpuolimus, šiuos užimtus objektus išlaisvinant, Projekto 2 straipsnyje keičiamo Statuto 44 straipsnio 2 dalies 1 punkto nuostatos panaudoti šaunamąjį ginklą atremiant ginkluotą įsiveržimą į Lietuvos Respublikos teritoriją, šios dalies 2 punkto nuostatos panaudoti šaunamąjį ginklą atremiant ginkluotą užsienio valstybių diplomatinį ir tarptautinių organizacijų atstovybių ir jų teritorijų, užsienio valstybių konsulinį įstaigų ir jų teritorijų bei šių institucijų vadovų rezidencijų ir jų teritorijų, Lietuvos Respublikos valstybės ar savivaldybės institucijų ar įstaigų ar jų teritorijų, strateginę ar svarbią reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ar jų teritorijų ir ypatingą strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įrenginių ar jų teritorijų užpuolimus ir kitų prievartos ir šaunamojo ginklo panaudojimo atvejų, kurie nėra susiję su Tarnybos uždavinių įgyvendinimu.</p> <p>Pažymėtina, kad siūlymas panaudoti šaunamąjį ginklą atremiant ginkluotą įsiveržimą į Lietuvos Respublikos teritoriją pagal</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Pakeistas sąvokos „prievara“ apibrėžimas, kuris suderintas (aprobuotas) Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka. „Prievara“ Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) statute suprantama kaip Specialiųjų tyrimų tarnybos veiklos metodas, taikomas atskleidžiant, tiriant ir užkardant nusikalstamas veikas ir administracinius nusižengimus, kai nevykdomi pareigūno teisėti reikalavimai ar nurodymai arba siekiama išvengti pavojaus. Prievara gali būti psichinė ir fizinė. Toks prievartas apibrėžimas pasirinktas kompleksiskai įvertinus STT įstatymo nuostatas.</p> <p>Nesutinkame, jog STT yra nebūdingi tam tikri prievartos ir šaunamojo ginklo panaudojimo atvejai. Kaip buvo minėta, vertinant kompleksiskai STT įstatymą, atkreiptinas dėmesys į STT įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 7 p., kuriame numatyta, jog STT pareigūnas privalo gavęs pranešimą ar pareiškimą apie rengiamą ar daromą nusikaltimą ar kitokį teisės pažeidimą arba pats būdamas įvykio liudininku, imtis neatidėliotinų priemonių užkirsti kelią rengiamam ar daromam nusikaltimui ar kitam teisės pažeidimui, įvykio vietai apsaugoti, įvykio liudininkams nustatyti arba pranešti apie įvykį policijai. Sutinkant su šiuo punktu ir kitomis STT įstatymo nuostatomis, matyti, jog STT pareigūnai privalo reaguoti ir imtis neatidėliotinų priemonių užkirsti kelią ne tik dėl korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų, bet dėl kitų nusikalstamų veikų, dėl kurių STT kaip ikiteisminio tyrimo įstaiga gauna pranešimą ar pareiškimą.</p>

		<p>savo esmę susijęs su valstybės gynyba. Valstybės gynybos klausimus sprendžia specialūs įstatymai, pavyzdžiui, Karo padėties įstatymas, Ginkluotos gynybos ir pasipriešinimo agresijai įstatymas, todėl siūlytina Projekte atsisakyti šaunamojo ginklo prieš asmenis panaudojimo, atremiant ginkluotą įsiveržimą į Lietuvos Respublikos teritoriją. Kiti prievartos ir šaunamojo ginklo panaudojimo atvejai Statute galėtų būti nustatyti tik įvertinus poreikį keisti Tarnybos paskirtį, uždavinius ir funkcijas, kartu pakeitus ir atitinkamas Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo nuostatas.</p> <p>Taigi, nors Projekte ir siekiama prievartos ir šaunamojo ginklo naudojimo teisinį reguliavimą suvienodinti su Seimui pateiktuose įstatymų projektuose nustatytu prievartos ir šaunamojo ginklo naudojimu, įvertinus Tarnybos vykdomos veiklos pobūdį, šis reguliavimas, mūsų nuomone, negali būti visiškai vienodas.</p>	<p>Dėl Projekto 2 straipsniu keičiamo 44 straipsnio 2 dalies nuostatų pažymėtina, jog STT yra ikiteisminio tyrimo įstaiga, vykdo kriminalinę žvalgybą, taip pat pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymą STT yra paslapčių subjektas, todėl turi būti sudaromos pakankamos prielaidos užtikrinti efektyvią STT patalpų apsaugą. Atkreiptinas dėmesys, kad praktikoje jau yra buvęs atvejis, kai asmuo bandė įsiveržti į STT patalpas, jo sulaikymo metu buvo sužaloti STT pareigūnai. Todėl panaikinus galimybę STT pareigūnams panaudoti šaunamąjį ginklą atremiant ginkluotą įsiveržimą, pvz., į Lietuvos Respublikos valstybės institucijas, būtų akivaizdžiai susilpninta ir taip neužtikrinta tinkama STT pastatų apsauga.</p> <p>Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog galiojančiame STT statute šiuo metu yra numatyti analogiški prievartos ir šaunamojo ginklo panaudojimo pagrindai, kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamentas savo išvadoje siūlo Projekte atsisakyti. Įvertinus galiojantį teisinį reguliavimą, taip pat Lietuvos Respublikos Vyriausybės tikslą – visuose įstatymuose, kurie reglamentuoja teisėsaugos institucijų veiklą nustatyti vienodus specialiųjų priemonių, šaunamojo ginklo ir sprogstamųjų medžiagų panaudojimo pagrindus, manome, jog netikslinga siaurinti STT prievartos ir šaunamojo ginklo panaudojimo pagrindų.</p>
		<p>3. Siekiant išvengti skirtingo interpretavimo, siūlome nustatant tapačius dalykus, suvienodinti vartojamas sąvokas, pavyzdžiui, Projekto 1 straipsnyje keičiamo Statuto 43 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad prievarta taikoma kai nevykdomi pareigūno reikalavimai ar nurodymai, pagal šio straipsnio 5 dalies 2 punktą, fizinė prievarta gali būti panaudota vengiant vykdyti teisėtus pareigūnų reikalavimus, o Projekto 2 straipsnyje keičiamo Statuto 44 straipsnio 4 dalyje nurodyta galimybė įvykdyti teisėtus reikalavimus. Siūlome, kur kalbama apie tapačius dalykus suvienodinti ir šias sąvokas: „esamas pavojus“, „gresiantis pavojus gyvybei ar sveikatai“, „pavojus pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai“, „pavojus“, „neišvengiamas pavojus pareigūno ar kito asmens gyvybei“ ir kita.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Įstatymo projekto 2 straipsniu keičiamo įstatymo 43 straipsnio 8 dalyje nustatoma, kad pareigūnas, panaudojęs psichinę ar fizinę prievartą ir taip sukėlęs pavojų asmens gyvybei ar sveikatai, turi suteikti asmeniui reikalingą neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą ir imtis kitų reikalingų priemonių pavojingiems savo veiksmų padariniams pašalinti. Todėl esant sveikatos sutrikdymui, pareigūnas pats suteiks neatidėliotiną pagalbą, o kiekvieno nors šiek tiek pavojingesnio sveikatos sutrikdymo atveju pavojingumą įvertins į įvykio vietą atvykę medicinos darbuotojai, kuriuos pareigūnai privalės iškviesti.</p> <p>Sveikatos sutrikdymo sunkumo laipsnis panaudojant šaunamąjį ginklą ar sprogmenis, dėl galimų neigiamų pasekmių asmens</p>

	<p>Projekto 1 straipsnyje keičiamo Statuto 43 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad blokuojant ar taranuojant kitą transporto priemonę kyla pavojus asmens gyvybei ar sveikatai, po tokių veiksmų reikia imtis priemonių šių veiksmų padariniams pašalinti, o pagal šio straipsnio 10 dalį – panaudojus psichinę ir fizinę prievartą ir taip sukėlus pavojų asmens gyvybei ar sveikatai, pareigūnas turi suteikti reikalingą neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą bei imtis reikalingų priemonių pavojingiems savo veiksmų padariniams pašalinti. Taip pat Projekto 1 straipsnyje keičiamo Statuto 10 dalyje nustatyta, kad pranešti prokurorui reikia apie gyvybei pavojingą kūno sužalojimą, o pagal Projekto 2 straipsnyje keičiamo Statuto 44 straipsnio 7 dalį – apie kūno sužalojimą. Neaišku, kodėl minėtais atvejais siūlomas skirtingas reguliavimas. Taip pat siūlome įvertinti galimybę vietoj sąvokos „kūno sužalojimas“ vartoti Baudžiamajame kodekse vartojamą „sveikatos sutrikdymo“ sąvoką (ši pasiūlymą pateikė Seimo kanceliarijos Teisės departamentas dėl Seimui pateiktų įstatymų projektų, kurių pagrindu parengtas Projektas).</p>	<p>sveikatai, turi būti įvertintas kiekvienu atveju. Taip pat prokuroras galės įvertinti, ar šaunamasis ginklas, sprogmenys buvo panaudoti neviršijant teisės aktais suteiktų įgaliojimų. Tuo tarpu įpareigojimas kiekvienu atveju pranešti prokurorui apie panaudotą fizinę ar psichinę prievartą, sukėlusią asmeniui nors ir nežymų sveikatos sutrikdymą, būtų neproporcingas. Pritarti pastabai projekte naudoti sąvoką „sveikatos sutrikdymas“.</p>
	<p>6. Siūlome tikslinti Aiškinamąjį raštą dėl Projekto šiais aspektais:</p> <p><...></p> <p>2) siūlytina patikslinti šio aiškinamojo rašto 5 punkte pateikiamą informaciją dėl numatomo teisinio reguliavimo poveikio neįvertinimo, nes vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276, 35 punktu, projekto rengėjai parengia projektą tik išnagrinėję esamą situaciją ir nustatę tinkamiausią problemos sprendimo būdą, priešingu atveju, abejonių kelia šio aiškinamojo rašto 6, 7, 12 dalyse teikiama informacija ir jos pagrįstumas. Taip pat šios metodikos pavadinimas rašytinas didžiąja raide;</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Kadangi teisinis reguliavimas nėra keičiamas iš esmės, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Sprendimų projektų poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo ir įgyvendinimo“, 4 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikis nevertintas, analogiškai teisinio poveikio vertinimas nebuvo atliktas ir dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės Lietuvos Respublikos Seimui teiktų įstatymų projektų Nr. XIIP-4065 – XIIP-4069.</p>

VRM Teisės departamento
direktoriaus pavaduotoja

Irina Urbonė

2016-06-20

Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų ministras

Tomas Zinkevičius

2016-06-22

24

Siūlau įtraukti į Vyriausybės posėdžio (pasitarimo) darbotvarkės projektą

2016-06-29
2016-07-13

2,
Dėl Specialiųjų tyrimų tarnybos statuto 43 ir 44 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto
(TAP-16-585(3)) (16-3511(4))

Pranešėjas: Vidaus reikalų ministras T. Žilinskas

Dalyvauja: Specialiųjų tyrimų tarnybos Administravimo valdybos Teisės ir tarptautinio bendradarbiavimo skyriaus vyresnysis specialistas M. Guščius

Posėdžių rengimo skyriaus
patarėjas

P. Gerasimovič 2016-04-20

Klausimo kuratorius: V.Pavardė, parašas

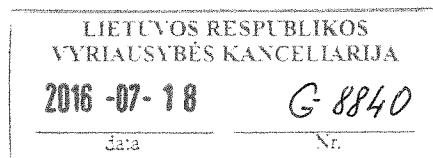
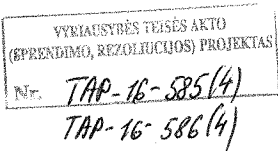
[Signature]

<p>Apsvarstyta ministerijų atstovų pasitarime</p> <p>2016-04-26 (data)</p>	<p>Ministerijų atstovų pasitarimo protokolo išrašas</p> <p>1. Peržiūrėti VRM etnografinę T2 portalą; 2. Ištirti projektą, susijusį su Vyriausybės posėdžio B dalyje. 2016-04-26</p>
<p>Informacija apie projekto svarstymą Vyriausybės pasitarime ar/ir Vyriausybės posėdyje</p>	<p>Papildoma informacija</p>

AB

pie 98l. GRV poris-
dis)

Patikslintas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius,
tel.: (8 5) 271 7154 / 271 7178, faks. (8 5) 271 8551, el. p. bendrasisd@vrm.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188601464

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2016-07-18 Nr. 1D-4415 (12)

DĖL SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS STATUTO 2, 43 IR 44 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabas dėl šaunamojo ginklo panaudojimo pagrindų patikslino ir pakartotinai teikia svarstyti Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos statuto 2, 43 ir 44 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – įstatymo projektas).

Įstatymo projekto parengimo priežastys, tikslai, uždaviniai ir kitos nuostatos išdėstyti Įstatymo projekto aiškinamajame rašte.

Projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Kadangi teisinis reguliavimas nėra keičiamas iš esmės, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi, Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Sprendimų projektų poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo ir įgyvendinimo“, 3 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikis nevertintas.

Įstatymo projektą parengė Specialiųjų tyrimų tarnybos Administravimo valdybos (viršininkas – Rolandas Knyza, tel. (8 706) 63 302, el. p. rolandas.knyza@stt.lt) Teisės ir tarptautinio bendradarbiavimo skyrius (viršininkė – Rūta Kaziliūnaitė, tel. (8 706) 63 383, el. p. ruta.kaziliunaite@stt.lt, tiesioginis rengėjas – vyresnysis specialistas Mindaugas Guščius, tel. (8 706) 63 353, el. p. mindaugas.guscious@stt.lt).

PRIDEDAMA:

1. Įstatymo projektas, 4 lapai.
2. Lyginamasis variantas, 6 lapai.
3. Aiškinamasis raštas, 3 lapai.
4. Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.

Vidaus reikalų ministras

Tomas Žilinskas

Adomas Puidokas, (8 5) 271 8838, el. p. adomas.puidokas@vrm.lt

Mindaugas Guščius, (8 706) 63 353, el. p. mindaugas.guscious@stt.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS STATUTO 2, 43
IR 44 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO PATEIKIMO LIETUVOS
RESPUBLIKOS SEIMUI**

2016 m. d. Nr.
Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pritarti Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos statuto 2, 43 ir 44 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui ir pateikti jį Lietuvos Respublikos Seimui.
2. Atsižvelgiant į siūlomo teisinio reguliavimo aktualumą, siekiant nustatyti aiškius ir nedviprasmiškus prievartos, specialiųjų priemonių, šaunamojo ginklo panaudojimo pagrindus, kad būtų išvengta perteklinio šaunamojo ginklo ir prievartos panaudojimo atvejų, prašyti Lietuvos Respublikos Seimą įstatymo projektą svarstyti skubos tvarka.
3. Įgalioti vidaus reikalų ministrą Tomą Žilinską, jo nesant – vidaus reikalų viceministrą Artūrą Norkevičių, atstovauti Lietuvos Respublikos Vyriausybei, svarstant nurodytą įstatymo projektą Lietuvos Respublikos Seime.

Ministras Pirmininkas

Vidaus reikalų ministras

VRM Teisės departamento
direktoriaus pavaduotoja

Irina Urbonė

2016-07-14

Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų ministras

Tomas Žilinskas

2016-07-18

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲ TYRIMŲ TARNYBOS 2, 43 IR
44 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Lietuvos Respublikos Vyriausybės teiktus Lietuvos Respublikos finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos įstatymo Nr. IX-816 7, 15, 17 straipsnių, V skyriaus pavadinimo pakeitimo ir 16, 18 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo, Lietuvos Respublikos policijos rėmėjų įstatymo Nr. VIII-800 2 ir 17 straipsnių, šeštojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir 18 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo, Lietuvos Respublikos policijos įstatymo Nr. VIII-2048 2, 6, 26, 27 ir 28 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos įstatymo Nr. IX-1183 2, 12, 22, 23 straipsnių pakeitimo ir 24, 25, 26 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės sienos apsaugos tarnybos įstatymo Nr. VIII-1996 11, 2, 5, 22, 23 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos viešojo saugumo tarnybos įstatymo Nr. X-813 2, 7, 12, 14 straipsnių pakeitimo ir 13, 15 ir 16 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektus, priimtų dokumentų Nr. XII-2366–XII-2371 (toliau – Priimti dokumentai), kuriais siekiama visoms teisėsaugos institucijoms nustatyti aiškius ir nedviprasmiškus prievartos, specialiųjų priemonių, šaunamojo ginklo ir sprogmenų panaudojimo pagrindus, kad būtų išvengta perteklinio šaunamojo ginklo ir prievartos panaudojimo atvejų. Atsižvelgiant į Įstatymų projektų nuostatas, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2, 43 ir 44 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Įstatymo projektas) siekiama Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos statute (toliau – STT statutas) nustatyti galimų prievartos rūšių (fizinės, psichinės) ir specialiųjų priemonių sąvokas, suvienodinti specialiųjų priemonių panaudojimo pagrindus, kad būtų užtikrintas prievartos priemonių naudojimo teisėtumo sąlygos, kurios būtų tokios pat kaip ir Priimtuose dokumentuose. Atsižvelgiant į tai, jog derinimo metu Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamentas pateikė pastabas dėl šaunamojo ginklo panaudojimo pagrindų, šaunamojo ginklo naudojimo teisinis reguliavimas Specialiųjų tyrimų tarnyboje skirsis nuo kitų institucijų šaunamojo ginklo panaudojimų pagrindų.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

STT statute specialiųjų priemonių sąvoka, psichinės, fizinės prievartos, specialiųjų priemonių ir šaunamojo ginklo panaudojimo sąlygos ir pagrindai skiriasi nuo Seimo priimtų Įstatymų projektų.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projekte siūloma suvienodinti Specialiųjų tyrimų tarnybos ir vidaus reikalų statutinių įstaigų pareigūnų prievartos, specialiųjų priemonių, šaunamojo ginklo panaudojimo teisinius pagrindus nustatančias nuostatas.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Kadangi teisinis reguliavimas nėra keičiamas iš esmės, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi, numatomo Teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Sprendimų projektų poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo ir įgyvendinimo“, 4 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikis nevertintas.

Priėmus Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projektas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymas nėra susijęs su įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtra.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą, nereikės keisti ar pripažinti netekusiais galios kitų įstatymų.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis nustatytų reikalavimų, įstatymo projekto sąvoka „prievarta“ įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projekto nuostatos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams neprieštarauja.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus įstatymą Lietuvos Respublikos Vyriausybė turės patvirtinti:

1. Pareigūnų parengimo ir sugebėjimo veikti situacijose, susijusiose su psichinės, fizinės prievartos bei šaunamojo ginklo panaudojimu, tikrinimo tvarką.

2. Specialiųjų priemonių specifikaciją ir panaudojimo tvarką.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo projekto nuostatomis įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimo ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„Prievara“, „specialiosios priemonės“, „šaunamasis ginklas“, „pareigūnai“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Atsižvelgiant į tai, jog Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Vyriausybės teiktus įstatymų projektus, priimtų dokumentų Nr. XII-2366 – XII-2371 bei atsižvelgiant į siekį nustatyti visoms teisėsaugos institucijoms aiškius ir nedviprasmiškus prievartos, specialiųjų priemonių ir šaunamojo ginklo panaudojimo pagrindus, prašome šį projektą Lietuvos Respublikos Seimo svarstyti skubos tvarka.

Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų ministras

Tomas Zilinskas
2016-04-18

Projektas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS STATUTO 2, 43 ir 44 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2016 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 2 straipsnį nauja 3 dalimi ir ją išdėstyti taip:

„3. **Prievarta** – Specialiųjų tyrimų tarnybos veiklos metodas, taikomas atskleidžiant, tiriant ir užkardant nusikalstamas veikas ir administracinius nusižengimus, kai nevykdomi pareigūno teisėti reikalavimai ar nurodymai arba siekiama išvengti pavojaus. Prievarta gali būti psichinė ir fizinė.“

2. Buvusią 3 dalį laikyti 4 dalimi.

3. Papildyti 2 straipsnį 5 dalimi ir ją išdėstyti taip:

„5. Kitos šio statuto 43 ir 44 straipsniuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme ir Lietuvos Respublikos policijos įstatyme.“

2 straipsnis. 43 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 43 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„43 straipsnis. Prievartos priemonės ir jų naudojimo sąlygos

1. Pareigūnas turi teisę panaudoti prievartą tik tarnybinio būtinumo atvejais ir tik tiek, kiek to reikia tarnybinėms pareigoms įvykdyti. Pareigūnas naudoti prievartą privalo adekvačiai esamoms aplinkybėms ir proporcingai esamam pavojui, atsižvelgdamas į konkrečią situaciją, teisės pažeidimo pobūdį, intensyvumą ir individualias pažeidėjo savybes. Fizinė prievarta naudojama tik tada, kai psichinė prievarta buvo neveiksminga arba kai bet koks delsimas kelia pavojų pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai.

2. Psichinę prievartą pareigūnas turi teisę panaudoti šio straipsnio 3 ir 4 dalyse arba šio statuto 44 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais.

3. Fizinę prievartą pareigūnas turi teisę panaudoti šiais atvejais:

- 1) apsisaugodamas ar apsaugodamas asmenis nuo gresiančio pavojaus gyvybei ar sveikatai;
- 2) asmenims vengiant vykdyti teisėtus pareigūnų reikalavimus ar nurodymus (siekdamas priversti asmenis paklusti), sulaikydamas asmenis (jeigu jie priešinasi);

3) atremdamas kėsiniimąsi į šaunamąjį ginklą, specialiąsias priemones, ryšio priemones ir siekdamas šiuos objektus susigrąžinti;

4) atremdamas statinių (įskaitant patalpas), transporto priemonių ar kito turto, teritorijų, užpuolimus arba šiuos užimtus objektus išlaisvindamas;

5) patekdamas į teritorijas, patalpas ar transporto priemones per kratą ar poėmį, arba kai turimais duomenimis juose gali slėptis asmenys, galimai padarę nusikalstamas veikas ar administracinius nusižengimus;

6) stabdydamas transporto priemonę, laivą ar orlaivį (esant tarnybiniam būtinumui);

7) užkirsdamas kelią nusikalstamoms veikoms ar administraciniams nusižengimams.

4. Pareigūnas turi teisę naudoti antrankius ir surišimo priemones:

1) prieš agresyvius ar linkusius žalotis asmenis;

2) pristatydamas į Specialiųjų tyrimų tarnybos patalpas, kitą instituciją ar įstaigą bėgti linkusius nusikalstamas veikas ar administracinius nusižengimus padariusius (galimai padariusius) asmenis, ir atlikdamas minėtų asmenų apžiūrą.

5. Pareigūnas turi teisę transporto priemone stabdyti kitą transporto priemonę ją blokuodamas. Jeigu stabdoma transporto priemonė ar joje esantys asmenys savo veiksmais kelia neišvengiamą pavojų pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai, pareigūnas turi teisę kita transporto priemone ar tam skirta specialiąja priemone stabdomą transporto priemonę taranuoti. Jeigu pareigūnas, vairuojantis transporto priemonę, blokuoja arba taranuoja kitą transporto priemonę ir dėl to kyla pavojus asmenų gyvybei ar sveikatai, po tokių veiksmų jis asmeniui turi suteikti reikalingą neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą bei imtis kitų reikalingų priemonių pavojingiems savo veiksmų padariniams pašalinti.

6. Pareigūnas kaip specialiąją priemonę turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą, iššaudamas į specialiųjų priemonių specifikaciją įtrauktus užtaisus, kurių sukeliamas poveikis sukurtas nesukelti tiesioginio pavojaus nei asmens, kurio atžvilgiu naudojamas šaunamasis ginklas, nei kitų asmenų gyvybei.

7. Kai nėra neišvengiamo pavojaus pareigūnų ar kitų asmenų gyvybei ar sveikatai, specialiąsias priemones (išskyrus antrankius, asmenų sulaikymo, surišimo ar tramdymo priemones ar įrankius) naudoti draudžiama:

1) prieš asmenis, jeigu pareigūnui žinoma arba yra akivaizdu, kad jie neįgalieji;

2) prieš asmenis, turinčius neliečiamybės teisę, jeigu pareigūnui žinoma, kad asmuo tokią teisę turi;

3) prieš moteris, jeigu pareigūnui žinoma arba yra akivaizdu, kad jos nėščios;

4) prieš nepilnamečius asmenis, jeigu jų išvaizda atitinka amžių.

8. Pareigūnas, panaudojęs psichinę ar fizinę prievartą ir taip sukėlęs pavojų asmens gyvybei ar sveikatai, asmeniui turi suteikti reikalingą neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą bei imtis kitų reikalingų priemonių pavojingiems savo veiksmų padariniams pašalinti. Apie pareigūno panaudotą fizinę ar psichinę prievartą, jeigu tai lėmė asmens mirtį arba gyvybei pavojingą sveikatos sutrikdymą, nedelsiant pranešama prokurorui.

9. Pareigūnai turi būti specialiai parengti ir reguliariai tikrinami, ar jie sugeba veikti situacijose, susijusiose su psichinės ar fizinės prievartos naudojimu. Pareigūnų parengimo ir tikrinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

10. Specialiųjų priemonių specifikaciją ir panaudojimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.“

3 straipsnis. 44 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 44 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„44 straipsnis. Šaunamojo ginklo naudojimas

1. Šaunamasis ginklas gali būti panaudotas tik išimtiniais atvejais, kai tai neišvengiamai būtina ir kai psichinė ir fizinė prievarta buvo neveiksminga arba kyla neišvengiamas pavojus asmens gyvybei ar sveikatai.

2. Pareigūnas įgyvendindamas Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatyme nustatytas teises ir pareigas turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš asmenis šiais atvejais:

1) atremdamas ginkluotus Specialiųjų tyrimų tarnybos patalpų (įskaitant teritorinių padalinių patalpas) ir teritorijų, transporto priemonių užpuolimus;

2) gindamasis ar gindamas kitą asmenį nuo pradėto ar tiesiogiai gresiančio pavojingo gyvybei ar sveikatai nusikalstamo kėsینimosi;

3) sulaikydamas nusikalstamą veiką galimai padariusį asmenį, jeigu kyla neišvengiamas pavojus pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai;

4) sulaikydamas transporto priemonę, vairuojantį asmenį, kuris savo veiksmais kelia neišvengiamą pavojų pareigūno arba kito asmens gyvybei ar sveikatai.

3. Pareigūnas, nesukeldamas tiesioginio pavojaus asmens gyvybei ar sveikatai, turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš gyvūną, laivą, orlaivį arba transporto priemonę, jeigu kyla neišvengiamas pavojus pareigūno ar kitų asmenų gyvybei ar sveikatai.

4. Ketindamas naudoti šaunamąjį ginklą, pareigūnas privalo įspėti apie tokį ketinimą, suteikdamas asmeniui galimybę įvykdyti pareigūno teisėtus reikalavimus ar nurodymus (siekdamas priversti asmenis paklusti), išskyrus atvejus, kai delsimas kelia neišvengiamą pavojų pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai arba kai toks įspėjimas yra neįmanomas.

5. Pareigūnas, nesukeldamas pavojaus įstatymų saugomoms vertybėms, turi teisę iššauti iš šaunamojo ginklo, kai būtina duoti pavojaus signalą ar išsikviesti pagalbą.

6. Nesant neišvengiamo pavojaus pareigūno ar kitų asmenų gyvybei ar sveikatai šaunamąjį ginklą panaudoti draudžiama:

1) žmonių susibūrimo vietose, jeigu dėl to gali nukentėti pašaliniai asmenys, išskyrus šio straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais atvejais;

2) patalpose, kuriose yra sprogstamųjų medžiagų, lengvai užsidegančių medžiagų, galinčių sukelti pavojų asmens gyvybei bei sveikatai ar visuomenės saugumui.

7. Pareigūnas, panaudojęs šaunamąjį ginklą ir taip sukėlęs pavojų asmens gyvybei ar sveikatai, turi suteikti asmeniui reikalingą neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą ir imtis kitų reikalingų priemonių pavojingiems savo veiksmų padariniams pašalinti. Apie pareigūno panaudotą šaunamąjį ginklą, jei tai lėmė asmens mirtį arba sveikatos sutrikdymą, nedelsiant pranešama prokurorui.

8. Pareigūnai turi būti specialiai parengti ir reguliariai tikrinami, ar jie sugeba veikti situacijose, susijusiose su šaunamojo ginklo panaudojimu. Pareigūnų parengimo ir tikrinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

9. Šio straipsnio 1–3 dalys ir 6 dalies 1 punktas netaikomi tais atvejais, kai šaunamasis ginklas naudojamas kaip specialioji priemonė.“

4 straipsnis Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2016 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

VRM Teisės departamento
direktoriaus pavaduotoja

Irina Urbonė
2016-07-14

Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų ministras

Tomas Zilinskas
2016-07-18

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS STATUTO 2, 43 ir 44 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2016 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 2 straipsnį nauja 3 dalimi ir ją išdėstyti taip:

„3. Prievarta – Specialiųjų tyrimų tarnybos veiklos metodas, taikomas atskleidžiant, tiriant ir užkardant nusikalstamas veikas ir administracinius nusižengimus, kai nevykdomi pareigūno teisėti reikalavimai ar nurodymai arba siekiama išvengti pavojaus. Prievarta gali būti psichinė ir fizinė.“

2. Buvusią 3 dalį laikyti 4 dalimi.

3. Papildyti 2 straipsnį 5 dalimi ir ją išdėstyti taip:

„5. Kitos šio statuto 43 ir 44 straipsniuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme ir Lietuvos Respublikos policijos įstatyme.“

2 straipsnis. 43 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 43 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„43 straipsnis. Prievartos priemonės ir jų naudojimo sąlygos

1. Pareigūnas teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka vykdydamas pareigas gali panaudoti prievartą. Pareigūnas turi teisę panaudoti prievartą tik tarnybinio būtinumo atvejais ir tik tiek, kiek to reikia tarnybinėms pareigoms įvykdyti. Pareigūnas naudoti prievartą privalo adekvačiai esamoms aplinkybėms ir proporcingai esamam pavojui, atsižvelgdamas į konkrečią situaciją, teisės pažeidimo pobūdį, intensyvumą ir individualias pažeidėjo savybes. Fizinė prievarta naudojama tik tada, kai psichinė prievarta buvo neveiksminga arba kai bet koks delsimas kelia pavojų pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai.

3. Psichinė prievarta suprantama kaip įspėjimas apie ketinimą naudoti fizinę prievartą, šaunamąjį ginklą. Psichinei prievartai prilyginamas specialiosios priemonės ar šaunamojo ginklo parengimas prireikus naudoti.

4. Fizinė prievarta suprantama kaip fizinės jėgos ir (arba) specialiųjų priemonių naudojimas.

~~5. Specialiosios priemonės suprantamos kaip tiesioginio pavojaus asmens gyvybei nekeliančios prievartos priemonės, kuriomis siekiama atgrasyti galimus teisės pažeidėjus, nustumti arba išsklaidyti minią, įtariamus teisės pažeidėjus sulaikyti arba pažymėti, priverstinai sustabdyti transporto priemones ar jas pažymėti, priverstinai patekti į teritorijas, patalpas ar transporto priemones, atremti neteisėtą kėsinimąsi, taip pat ardyti šiems veiksams kliudančius objektus.~~

6. Kitos šiame straipsnyje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme ir Lietuvos Respublikos sprogmenų apyvartos kontrolės įstatyme.

7. Pareigūnas turi teisę panaudoti prievartą tik esant tarnybiniam būtinumui ir tik tiek, kiek to reikia tarnybinei pareigai įvykdyti. Fizinė prievarta ir specialiosios priemonės naudojamos tik tada, kai psichinė prievarta buvo neveiksminga arba negalima.

~~8.~~ 2. Psichinę prievartą pareigūnas turi teisę panaudoti šio straipsnio 9 3 ir ~~11~~ 4 dalyse arba šio statuto 44 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais.

9. 3. Fizinę prievartą pareigūnas turi teisę panaudoti šiais atvejais:

1) apsisaugodamas ar apsaugodamas asmenis nuo gresiančio pavojaus gyvybei ar sveikatai;
2) asmenims vengiant vykdyti teisėtus pareigūnų reikalavimus **ar nurodymus** (siekdamas priversti asmenis paklusti), sulaikydamas **asmenis** (jeigu asmenys **jie** priešinasi);

3) atremdamas kėsinimąsi į šaunamąjį ginklą, specialiąsias priemones, ryšio priemones ir siekdamas šiuos objektus susigrąžinti;

4) atremdamas valstybės pareigūnų, saugomų asmenų, statinių (įskaitant patalpas), **transporto priemonių ar kito turto**, teritorijų, ~~transporto priemonių užpuolimus~~ **arba šiuos užimtus objektus išlaisvindamas**;

~~5) atremdamas valstybės institucijų, jų turto ar transporto priemonių užpuolimus;~~

~~6)~~ 5) patekdamas į teritorijas, patalpas ar transporto priemones per kratą ar poėmį, ~~taip pat, jeigu jose,~~ **arba kai** turimais duomenimis **juose** gali slėptis asmenys, ~~galbūt padarę~~ **galimai padarę** nusikalstamas veikas ar administracinius teisės pažeidimus (nusižengimus) **nusižengimus**;

~~7) chuliganiškų veiksmų, lydimų aiškaus nepaklusnumo teisėtiems pareigūnų reikalavimams, metu;~~

~~8)~~ 6) stabdydamas transporto priemonę, **laivą ar orlaivį** (esant tarnybiniam būtinumui);

9) 7) užkirsdamas kelią nusikalstamoms veikoms ar administraciniams teisės pažeidimams (nusižengimams). **nusižengimams**.

10. Prievartos priemonės pareigūnas naudoja adekvačiai esamoms aplinkybėms ir proporcingai esamam pavojui, atsižvelgdamas į konkrečią situaciją, teisės pažeidimo pobūdį, intensyvumą ir individualias pažeidėjo savybes. Naudodamas prievartą pareigūnas prioritetą privalo

teikti psichinei prievartai, išskyrus atvejus, kai bet koks delsimas kelia pavojų pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai arba psichinė prievarta buvo negalima dėl kitų priežasčių.

~~11.~~ 4. Pareigūnas turi teisę naudoti antrankius ir surišimo priemones: ~~prieš agresyvius, linkusius smurtauti ar žaloti save asmenis, taip pat bėgti linkusius asmenis, kurie įtariamai padarę administracinį teisės pažeidimą (nusižengimą) ir (ar) nusikalstamą veiką, pristatydamas juos į Specialiųjų tyrimų tarnybos patalpas, policijos įstaigą ar kitą teisėsaugos instituciją, atlikdamas šių asmenų apžiūrą.~~

1) prieš agresyvius ar linkusius žaloti asmenis;

2) pristatydamas į Specialiųjų tyrimų tarnybos patalpas, kitą instituciją ar įstaigą bėgti linkusius nusikalstamas veikas ar administracinius nusižengimus padariusius (galimai padariusius) asmenis, ir atlikdamas minėtų asmenų apžiūrą.

~~12.~~ 5. Pareigūnas turi teisę transporto priemone stabdyti kitą transporto priemonę ją blokuodamas. Jeigu stabdoma transporto priemonė ar joje esantys asmenys savo veiksmais kelia neišvengiamą pavojų pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai, pareigūnas turi teisę kita transporto priemone ar tam skirta specialiąja priemone stabdomą transporto priemonę taranuoti. Jeigu pareigūnas, vairuojantis transporto priemonę, blokuoja arba taranuoja kitą transporto priemonę ir dėl to kyla pavojus asmenų gyvybei ar sveikatai, po tokių veiksmų jis **asmeniui turi suteikti reikalingą neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą bei imtis kitų reikalingų priemonių pavojingiems savo veiksmų padariniams pašalinti.**

~~13. Jeigu teisėti pareigūnų reikalavimai atidaryti patalpas ir transporto priemones nevykdomi, pareigūnai turi teisę jas atidaryti naudodami prievartą.~~

14. 6. Pareigūnas kaip specialiąją priemonę turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą, iššaudamas į specialiujų priemonių sąrašą **specifikaciją** įtrauktus užtaisus, (~~kulkas, sviedinius arba kenksmingąsias, dirginančiąsias medžiagas~~), kurių mechaninis, terminis, cheminis ar kitoks sukeltas poveikis sukurtas nesukelti tiesioginio pavojaus nei asmens, ~~prieš kurį~~ **kurio atžvilgiu** naudojamas šaunamasis ginklas, nei kitų asmenų gyvybei.

~~15.~~ 7. **Kai** nėra neišvengiamo pavojaus pareigūnų ar kitų asmenų gyvybei ar sveikatai, specialiąsias priemones (išskyrus antrankius, **asmenų sulaikymo, surišimo ar tramdymo** priemones **ar įrankius**) naudoti draudžiama:

1) prieš asmenis, jeigu pareigūnui žinoma arba yra akivaizdu, kad jie neįgalieji;

2) prieš asmenis, turinčius ~~neliečiamumo~~ **neliečiamybės** teisę, jeigu pareigūnui žinoma, kad asmuo tokią teisę turi;

3) prieš moteris, jeigu pareigūnui žinoma arba yra akivaizdu, kad jos nėščios;

4) prieš nepilnamečius asmenis, jeigu jų amžius pareigūnui žinomas arba išvaizda atitinka amžių.

16- 8. Pareigūnas, panaudojęs psichinę ar fizinę prievartą ir taip sukėles pavojų asmens gyvybei ar sveikatai, asmeniui turi suteikti reikalingą neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą bei imtis kitų reikalingų priemonių pavojingiems savo veiksmų padariniams pašalinti. Apie pareigūno panaudotą **fizinę ar psichinę** prievartą, jeigu tai lėmė asmens mirtį arba **gyvybei pavojingą kūno sužalojimą sveikatos sutrikdymą**, nedelsiant pranešama prokurorui.

~~17. Pareigūnas, panaudojęs fizinę ar psichinę prievartą nepažeisdamas šio statuto reikalavimų ir padaręs žalą įstatymų saugomoms vertybėms, atsakomybėn netraukiamas.~~

9. Pareigūnai turi būti specialiai parengti ir reguliariai tikrinami, ar jie sugeba veikti situacijose, susijusiose su psichinės ar fizinės prievartos naudojimu. Pareigūnų parengimo ir tikrinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

10. Specialiųjų priemonių sąrašą specifikaciją ir panaudojimo tvarką nustato Specialiųjų tyrimų tarnybos direktorius Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

~~19. Šis straipsnis nereglamentuoja specialiųjų priemonių naudojimo per mokymus.“~~

3 straipsnis. 44 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 44 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„44 straipsnis. Šaunamojo ginklo naudojimas

1. Šaunamasis ginklas gali būti panaudotas tik išimtiniais atvejais, kai tai neišvengiamai būtina ir **kai psichinė ir fizinė prievarta kitos prievartos priemonės yra buvo neveiksminga neveiksmingos** arba kyla neišvengiamas pavojus asmens gyvybei ar sveikatai.

2. Pareigūnas įgyvendindamas Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatyme nustatytas teises ir **pareigas** turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš asmenis šiais atvejais:

~~1) atremdamas ginkluotą įsiveržimą į Lietuvos Respublikos teritoriją;~~

~~2) 1) atremdamas ginkluotus valstybės pareigūnų, saugomų asmenų, Specialiųjų tyrimų tarnybos patalpų statinių (įskaitant pavienes teritorinių padalinių patalpas); ir teritorijų, transporto priemonių užpuolimus;~~

~~3) 2) gindamasis ar gindamas kitą asmenį nuo netikėto, pradėto ar tiesiogiai gresiančio pavojingo gyvybei ar sveikatai nusikalstamo kėsینimosi;~~

~~4) 3) sulaikydamas nusikalstamą veiką galimai padariusį asmenį, jeigu kyla neišvengiamas pavojus pareigūno ar kito žmogaus asmens gyvybei ar sveikatai;~~

~~5) 4) sulaikydamas transporto priemonę, jeigu jos vairuotojas ar kiti transporto priemonėje esantys asmenys~~ **vairuojantį asmenį, kuris** savo veiksmais kelia neišvengiamą pavojų pareigūno arba kito asmens gyvybei **ar sveikatai**.

3. Pareigūnas, **nesukeldamas tiesioginio pavojaus asmens gyvybei ar sveikatai**, turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš gyvūną, **laivą, orlaivį** arba transporto priemonę, jeigu kyla neišvengiamas pavojus pareigūno ar kitų asmenų gyvybei ar sveikatai.

4. Ketindamas naudoti šaunamąjį ginklą, pareigūnas privalo įspėti apie tokį ketinimą, suteikdamas asmeniui galimybę įvykdyti **pareigūno** teisėtus reikalavimus **ar nurodymus (siekdamas priversti asmenis paklusti)**, išskyrus atvejus, kai delsimas kelia grėsmę ~~neišvengiamą~~ **pavojų** pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai arba **kai** toks įspėjimas yra neįmanomas.

5. Pareigūnas, nesukeldamas pavojaus įstatymų saugomoms vertybėms, turi teisę iššauti iš šaunamojo ginklo, kai būtina duoti pavojaus signalą **ar** išsikviesti pagalbą.

~~6. Jeigu nėra neišvengiamo pavojaus pareigūno ar kitų asmenų gyvybei ar sveikatai, šaunamąjį ginklą panaudoti draudžiama žmonių susibūrimo vietose, jeigu dėl to gali nukentėti pašaliniai asmenys, išskyrus tiesioginio ginkluoto kėsینimosi į saugomus asmenis ar objektus atvejus, taip pat patalpose, kuriose yra sprogstamųjų medžiagų, lengvai užsidegančių medžiagų, galinčių sukelti pavojų žmonių gyvybei ir sveikatai ar visuomenės saugumui. Nesant neišvengiamo pavojaus pareigūno ar kitų asmenų gyvybei ar sveikatai šaunamąjį ginklą panaudoti draudžiama:~~

1) žmonių susibūrimo vietose, jeigu dėl to gali nukentėti pašaliniai asmenys, išskyrus šio straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais atvejais;

2) patalpose, kuriose yra sprogstamųjų medžiagų, lengvai užsidegančių medžiagų, galinčių sukelti pavojų asmens gyvybei bei sveikatai ar visuomenės saugumui.

~~7. Pareigūnas turi teisę parengti šaunamąjį ginklą naudoti, jeigu jis mano, kad konkrečioje situacijoje gali tekti jį panaudoti.~~

~~8. 7. Pareigūnas, panaudojęs šaunamąjį ginklą ir taip sukėles pavojų asmens gyvybei ar sveikatai, turi suteikti asmeniui reikalingą neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą ir imtis kitų reikalingų priemonių pavojingiems savo veiksmų padariniams pašalinti. Apie pareigūno panaudotą šaunamojo ginklo panaudojimą šaunamąjį ginklą, jeigu tai lėmė asmens mirtį arba kūno sužalojimą sveikatos sutrikdymą, nedelsiant pranešama prokurorui.~~

~~9. Pareigūnas, panaudojęs šaunamąjį ginklą nepažeisdamas šio statuto reikalavimų ir padaręs žalą įstatymų saugomoms vertybėms, atsakomybėn netraukiamas.~~

~~10. 8. Pareigūnai turi būti specialiai parengti ir reguliariai tikrinami, ar jie sugeba veikti situacijose, susijusiose su šaunamojo ginklo panaudojimu. Pareigūnų parengimo ir tikrinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.~~

~~11.~~ 9. Šis straipsnis netaikomas Šio straipsnio 1–3 dalys ir 6 dalies 1 punktą netaikomi tais atvejais, kai šaunamasis ginklas naudojamas kaip specialioji priemonė.

~~12. Šis straipsnis nereglamentuoja šaunamojo ginklo naudojimo per mokymus.“~~

4 straipsnis Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2016 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

VRM Teisės departamento
direktoriaus pavaduotoja

Irina Urbonė

Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų ministras

Tomas Zilinskas

15

pie 9 kl. RRV posėdis

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO IR SOCIALINĖS APLINKOS DEPARTAMENTO
VIEŠOJO VALDYMO IR ATVIROS VYRIAUSYBĖS SKYRIUS

PAŽYMA

DĖL SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS STATUTO 2, 43 IR 44 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TAIS NR. 16-3511(4), TAP NR. 16-585(4))

2016-07-20 Nr. NV-2343

Vilnius

1. Projekto rengėjas. Projektą parengė Specialiųjų tyrimų tarnyba, teikia Vidaus reikalų ministerija.

2. Projekto tikslas, esmė: Projekto tikslas - nustatyti galimų prievartos rūšių (fizinės, psichinės) ir specialiųjų priemonių sąvokas, suvienodinti specialiųjų priemonių panaudojimo pagrindus, kad būtų užtikrintos prievartos priemonių (šaunamųjų ginklų) naudojimo teisėtumo sąlygos, kurios būtų analogiškos Seime priimtam Policijos įstatymo pakeitimo įstatymui ir su juo susijusiems įstatymų pakeitimams (priimtų dokumentų Nr. XII-2366–XII-2371).

3. Derinimas: Projektas suderintas su Teisingumo ministerija. Po Vyriausybės 2016 m. liepos 7 d. posėdžio projektas patikslintas atsižvelgiant į posėdžio metu pateiktas Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabas (projekte atsisakyta kelių atvejų (ginkluoto įsiveržimo į Lietuvos teritoriją ir ginkluoto diplomatinį atstovybių užpuolimo), kada Specialiųjų tyrimų tarnybos pareigūnams būtų suteikiama teisė panaudoti šaunamąjį ginklą prieš asmenį, nes tai nesusiję su Specialiųjų tyrimų tarnybos vykdomomis funkcijomis).

4. Dalykinio vertinimo išvada: Įstatymo projektas iš esmės atitinka Vyriausybės darbo reglamento nustatytus reikalavimus.

Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo projekto aiškinamajame rašte reikėtų atsisakyti nuostatų dėl Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pateiktų pastabų vertinimo. Taip pat Vyriausybės nutarimo projekte siūlome atsisakyti nuostatos dėl prašymo Seimui įstatymo projektą svarstyti skubos tvarka, nes numatoma, kad įstatymas įsigalios tik nuo 2017 m. sausio 1 d.

Skyriaus vedėja

Marytė Rozalienė

Marytė Rozalienė, tel. 8 706 63 780, el. p. maryte.rozaliene@lr.lt